

A budapesti erdők a közjólét szolgálatában

Az ország üdültercdeinek 14%-a Budapest közigazgatási határán belül található, ami egyben azt is jelenti, hogy az itteni erdőket teljes egészében az üdülési, közjóléti funkcióknak megfelelően kezeljük.

A fővárosi erdőket a Pilisi Állami Parkerdőgazdaság budapesti erdészete kezeli.

Az 1790-es birtokösszeírás szerint Buda város erdőterülete 1320 hektár volt. 1831-ben és 1854-55-ben ismerték fel először a két kolerajárvány idején az erdők egészségvédő hatásait, amikor a város tehetősebb polgárai a budai erdőkben kerestek menedéket a járvány elől. Az erdők egészségvédő szerepének felismerése megállította az erdők irtását. Közéleti személyiségek, írók, politikusok emeltek szót a város erdeinek érdekében. 1869-től 1885-ig minden kitermelést megtiltottak. Az első nagyobb fásítási program 1877-ben kezdődött. 1902-ig 200 ha erdőt telepítettek. A főváros erdeinek kezelésében jelentős változást hozott az 1879-es erdőtvény megjelenése. Az erdőtvény alapján a főváros utasítást adott ki rendszeres használati terv készítésére. Az üzemtervezést megelőző felmérés alapján a budai oldalon 1334 ha, a pesti oldalon 84 ha erdő volt, vagyis az egy lakosra jutó erdőterület 34 négyzetméter.

Az 1883-ban elkészült üzemterv jelentős faállomány-szerkezetátalakítást írt elő, mely a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokból álló faállványok visszaállítását tűzte ki célul mesterséges erdősítéssel. A Guckler Károly irányításával folyó állományátalakítási munkálatok nagy területű kitermelésekkel jártak együtt, ezért erős ellenállást váltottak ki a közvéleményben. Ennek hatására 1901-1911 között csak egészségügyi termelést végeztek, felemelték a vágásfordulót és előtérbe helyezték a természetes felújítást. Az elmúlt század végén megindult az erdők feltárasa, parkerdővé történő berendezése.

A két világháború felbecsülhetetlen károkat okozott a faállományokban - 1000 hektárnál több erdőt vágtak tarra -, ennek hatásait napjainkban is

érezzük. 1949-ben a budapesti erdők államerdészeti kezelésbe kerültek. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság 1955-ben a főváros erdeit parkerdővé nyilvánította, csökkentették a fakitermelési előírásokat, külön fedezetet biztosítottak a parkerdei többletköltségekre.

Az egyre fokozódó terhelés eredménye, hogy a budapesti erdőkben a 100 évesnél idősebb, mintegy 400 ha erdő közel kétharmada beteg, jelentős hányada kipusztult, természetes felújításra már nem alkalmas. A 694 ha 80-100 éves korú faállományokban még elviselhető a záródásihiány, ugyanakkor már látható, hogy ezek felújítását is a 140-160 éves vágásforduló ellenére célszerű lenne több helyen elkezdeni. Fiatalabb állományaink jobb állapotban vannak, mivel a nevelővágások sok esetben a száradék kitermelése miatt kedvezőbb képet mutatnak.

Ezek együttes eredményeként napjainkban a budai hegycsúcsokon mintegy 12 000 m³ lóban száradt, illetve már súlyosan beteg fa áll. A leglátogatottabb kirándulóhelyek és a fő közlekedési útvonalak mellett jelenleg 4-5 ezer m³ beteg, elhalt, vagy egyéb okok miatt veszélyessé vált fát kell kitermelni a

közeljövőben. Ennek a faanyagnak mintegy 75%-a ipari célra alkalmatlan, de közel 20-30%-ot jelent az a mennyiség, amely már tűzifának sem használható, ugyanakkor sok esetben a közjóléti szempontok miatt meg kell semmisíteni vagy el kell szállítani a területről.

A fakitermelés szigorú társadalmi kontroll mellett folyik, részben ennek köszönhető, hogy a szakmailag indokoltnál később kerülnek egyes erdőrészek kitermelésre. Az erdészeti területén végzett munka alig, vagy csak speciális eszközökkel gépesíthető.

Az erdei ökoszisztémák élő és élettelen alkotóelemei olyan komplexumot alkotnak, amelyre a nagyarányú önszabályozó képesség révén általában a stabilitás a jellemző. Abban az esetben, ha az alkotóelemek egymás közötti hierarchikus rendszerét olyan mértékű zavaró hatások érik, amelyeket az erdei ökoszisztéma az önszabályozás útján nem tud kiegyenlíteni, súlyos károk következhetnek be. Sajnos a biológiai egyensúly a budapesti erdőkben is jelentős mértékben megbomlott. A környezeti ártalmak mérséklése nélkül parkerdeink nem tarthatók fenn a megkívánt színvonalon.

Ifj. dr. Solymos Rezső

A közismerten hasznos földgiliszták - néhány fajtól eltekintve - általában érzékenyek a talaj savanyúságára. Angol és francia kutatók fiatal fenyőállományok alatti savanyú talajokat meszezték (tőzeget és barna erdőtalajt), mivel az alacsony pH érték miatt a földgiliszták gyakorlatilag hiányoztak ezekből a talajokból. Néhány kísérleti parcellába máshonnan gyűjtött földgilisztákat is telepítettek meszezés mellett, vagy anélkül. A kontroll parcellába se mesz, se giliszta nem került. Egy év elteltével földgilisztát csak a meszezett parcellákban találtak, a legtöbbet ott, ahol meszezték és gilisztákat is telepítettek. Franciaországban például a földgiliszták egyedsűrűsége 5-ről 11-re emelkedett m²-enként, 6 db/m² volt a szomszédos lombos erdő alatt és 0 db/m² a meszezetlen lucos parcellákban. A meszezett parcellák állományainak magassági növekedése jobb volt, mint a kontroll állományoké, s ez a földgiliszták tápanyag-körforgalomra gyakorolt kedvező hatásának tudható be.

(Ecology and Management, 55. Ref.: Szemerey T.-né)

Erdőművelés egy világváros árnyékában

A Pilisi Állami Parkerdőgazdaság budapesti erdészetének erdőművelési munkái ugyanazon szakmai elveken alapulnak, mint az ország bármely más hasonló termőhelyű erdészeténél. E munkák végrehajtásában és azok költségeiben mégis jelentős eltérések tapasztalhatók. Ennek oka, hogy az általános érvényű szakmai elveket a helyi sajátos problémákkal egyeztetni kellett. A szakma és a társadalom igényei között olyan kényes egyensúlyt kell nap mint nap fenntartani, amely a gyakorlati élet próbáját is kiállja.

Mindezeknek az elvárásoknak és hatásoknak meg kell felelni. A gazdaság, a Budapesti Erdőtervezési Iroda és az erdészet vezetősége a szakmai kérdé-

sekre megoldásokat dolgozott ki. Az idén életbelépő erdőtervben ezeket a felzárkóztatási lehetőségeket lehetőségek szinten a következő 10 évre sikerült feloldani.

Ennek eredményeként:

– A budai oldalon sok helyen szálalóvágásos üzemmódot írunk elő, tehát folyamatosan több korú erdő van a területen.

– A felújító és tarvágások az esetek döntő többségében több lépcsőben hajthatók végre, kis területekkel.

– A pesti oldali akácokos helyécre egyik lehetőségként egyéb lombos erdő (pl. juharos, hársas, törökmogyorós stb.) hozható létre.

A lakosság így nagyobb kirándulóértékű erdőhöz jut. Ennek azonban mind

a faanyagból származó árbevétel-kiadás, mind az állományátalakítás többetelköltősége miatt jelentős ára van.

– A korábbi túltartás és a pusztulás miatt most az évtizedek alatt felhalmozott problémákhoz hozzá kell nyúlni. Ennek eredményeként több mint ötszörösére növekedik a véghasználati terület. Ezért 30 éven át 80 ha (redukált) területen kell évente véghasználatot végezni, hogy a korosztályviszonyok kedvezőbbé váljanak. Ennek gazdasági terhe óriási lesz az erdőfelújításban. Ezt felvállalni csak akkor lehet, ha az erdőfelújítás finanszírozása megoldódik.

Dobos Sándor

erdőművelési műszaki vezető

Az üdülőerdő-gazdálkodás és erdőművelés kapcsolata

Az erdőterületeken szemtől szembe érkező észrevételek kapcsán beszélgetést kezdeményeztünk, és szakmailag indokoltuk a kifogásolt tevékenységet, a jogosan kifogásolt hibákat korrigáltuk. Közönségkapcsolatunk szélesebb körű kiterjesztése érdekében megkerestük az önkormányzatokat és a médiákat, korrekciós tájékoztatást adtunk tevékenységünkről és a felmerült problémákról. Az erdővédelem hosszú távú megoldását az ifjúság környezet- és természetvédelmi szemléletének formálásában látjuk. Két és fél éve működik az évente több ezer gyermeket foglalkoztató ingyenes gyermekprogram az óvodák és iskolák számára. Reméljük, hogy ebben a fogékonny korban olyan érzelmi kötődés alakulhat ki, amely a természeti folyamatok, törvények és az erdőterületen végzendő tevékenységek ismeretével párosulva a természeti környezet értékeinek védelmét a felnövekvő nemzedék bármely tevékenységén keresztül is biztosítja.

A közönségkapcsolatok erősítésének következtében az önkormányzatokkal egy együttműködés alakult ki. Támogatásuk enyhítette a közjóléti feltételek szinten tartásának finanszírozási gondjait. Az ifjúsági programok feltételeinek megteremtését, mintaterületek kialakítását pályázatok elnyerése tette

lehetővé. Fontos eredmény, hogy ma már az igények és bírálatok mellett munkánkat elismerő telefonokat és leveleket is kapunk.

Egyre nagyobb mértékű az erdészek felelőssége az esztétikai igények figyelembevételét tekintve a kezelői tevékenység során. Az erdő nemcsak a természeti környezet egy darabja, de a benne sétáló ember számára megújuló teret rendszere ezernyi látképpel, annak elemeivel, formáival, színeivel. Ezért nagyon fontos, hogy a térbeli viszonyok harmonikusak, egyértelműek legyenek. Az erdő térformáló képi elemei egymást erősítő elv szerint szerveződjenek egységbe.

Az erdőkben a faállománnyal rendelkező területek és üres foltok, tisztások, vagy az eltérő korcsoportú állományok találkozásának horizontális jellemzői határozzák meg a hozzájuk tartozó függőleges térhatároló falak alakulását. Ezért az erdészeti térképző tevékenység szoros összefüggésben van az egységesen kezelt erdőrészekben végzett erdőnevelési munkákkal.

A véghasználatok során a szakmai szempontok mellett figyelembe véve az emberi térférőköltési törvényszerűségeit, olyan térformáló tevékenység végrehajtás, mely jobban szolgálja a természeti értékek szépségének élvezetét. A lakos-

ság ilyen igényének figyelembevételével az erdőgazdálkodási tevékenység könnyebben elfogadható.

Amennyiben az erdőfelújítások folyamán nagy összefüggő területek végvágása történik meg, a kialakított tér méretei túl nagyok. Nemcsak a tér érzékeléséhez szükséges áttekinthetőség vesz el, de a látogató nézőpontjából megbocsáthatatlan „erdőtírtás” történik. A laikus szemlélő számára erdőt a koros állományok jelentenek, a természeti törvények értelmében pedig több emberöltő szükséges ahhoz, hogy ugyanazon a területen hasonló korú faállomány jöjjön létre.

A jól vezetett sétaútról táru fel a legtöbb látvány a sétáló számára, ezért az esetleges új nyomvonal kialakításának vagy a meglévő környezet alakításának szempontjai is jelentősek.

Az erdő és társadalom kapcsolatának javítása hosszú távon eredményesebbé teheti a természeti értékek védelmét, kellemesebbé és emberibbé a városiak életét. E célok elérésének elengedhetetlen feltétele a különböző szakterületeken dolgozók folyamatos együttműködése.

Safcsák Judit
parkfenntartási
műszaki vezető

Vadgazdálkodás, fahasználat, fafeldolgozás a budapesti erdészetről

Erdészetrünkél a vadgazdálkodás hagyományos értelemben nem létezik. Fő feladat a vaddisznók létszámának állandó minimális szinten tartása. Erre két lehetőségünk van: az egyik a hagyományos, puskával történő létszámazás, eldugott völgyekben biztonságos szórókón. A másik módszer az élővadbefogás, amit sűrűn járt és lakott területeken végzünk, ez utóbbi a hatékonyabb módszer. Csak egy összehasonlító adat: az utóbbi négy évben 116 db vaddisznót lőttünk, és 781 db-ot fogtunk.

A vaddisznók komoly társadalmi konfliktusok okozói. Sajnos néha még balesetet is okoznak. Sok vaddisznó már nem az erdőben él, hanem gondozatlan külvárosi kertekben. Ezek a sűrű bozótosok a nappali fekhelyük és innen váltanak ki estőnként. Szerencsére az élővadbefogás hatékonyságának köszönhetően csökkent az állandó panaszos telefonbejelentések száma.

Erdészetrünk egy hosszabb távú program alapján elkezdte az előző években túlzottan magas vágásfordulóval kezelt erdők felújítását. A vágásfordulók túlzott eltolása az esetek nagy részében komoly problémát okozott. Elvesztettük a természetes felújítás lehetőségét. Előfordult, hogy 125 éves sarjcsereben növedékköszörítő gyérítést kellett végezni.

Ez olyan mértékű váltás volt a fahasználatban és természetesen a művelésben is, hogy az eddigi évi 5–7 ezer brm³ 12–15 ha véghasználati redukált területről 25 ezer brm³-re és mintegy 80 ha véghasználati redukált területre nő.

A mi öreg, rossz minőségű, túltartott és vékony, görbe nevelővágásokból kikerülő fát hasznosító fahasználatunk csak úgy maradhat életképes, ha erdőfenntartási-járuelékmentességet tudunk kapni. A költségkímélő termeléseknek az alapja és kulcsa a kerületvezető erdősz. Az ő munkáját kell minél jobban megbecsülni mind erkölcsileg, mind pedig anyagilag. Csak jó képességű és biztos anyagi háttérrel rendelkező erdőszekkel tudjuk végrehajtani hosszabb távú állományátalakítási és felújítási feladatainkat.

Erdészetrünk fahasználatához szervesen kapcsolódik szerep lehetőségekkel működő faiparunk. Szinte csak saját rossz minőségű ipari fánkat dolgozza fel és készíti belőle eladható terméket, valamint végzi a közjóléti tevékenységünk működéséhez elengedhetetlen padok, asztalok és játékok előállítását.

Szelcsányi György
fahasználati műszaki vezető

SZELEKOVSKY LÁSZLÓ

Eltűnt fasorok és erdősávok nyomában

„A nemzetnek az erdőben rejlő vagyona nemcsak jövedelmi tárgy, hanem a közjóléti egyik jelenlény tényezője.”

(Kaán Károly)

Mottója és vezérgondolata volt annak a megbeszélésnek, amelyet Békés megye Önkormányzati Hivatala és Medgyesegyháza Önkormányzata hívott össze tizenkét település képviselője, vadásztiárságok, erdőszek, egyének és társaságok részvételével Medgyesegyházán.

Békés megye 4,2%-os erdőösszességével az ország fában legszegényebb vidéke, mégis elsősorban nem az összefüggő erdő hiányzik az itt élőknek, hanem a melioráció és a nagyüzemi mezőgazdasági művelésre alkalmas táblák kialakításakor eltűnt fasorok és erdősávok hiánya a legfőbb, és ez okozza a legtöbb problémát. Eltűnésükkal megszűnt a tájvédelem, a településvédelem, növekedett a deflációs károk nagysága, többszörösére emelkedett az egészségügyi megbetegedések száma. A Körös–Maros által kialakított valamikori belvizes mocsaras táj gazdag vadállománya megtalálta a számára alkalmas élőhelyeket, a szaporodás feltételeit, ennek hiányában mára ez is eltűnt.

Nem a nosztalgia vezérel bennünket, hanem a jövőnké. Ha nem teszünk

többet az eddigiéknél, tovább sivatagosodik a táj, romlanak az életfeltételek, romlik a Kaán Károly írta közjóléti, amelynek alakítója a fa, az erdő. Több vizet nehezen tudunk idehozni, fasort, erdősávot, egyáltalán, a fát annál inkább. Békés megyében az erdősítésre szánt csekély állami támogatást a helyi szűkös erőforrások miatt sem tudták a települések igénybe venni. Ezen szeretnénk segíteni a fasorok és erdősávok visszatelepítésének lehetőségeiről tartott medgyesegyházi felhívásunkkal.

A megyében ez kb. az ötödrésze, s egyben a legkopárabb, fában legszegényebb területe. A felmérések szerint csak a csatornák, árkok hossza közel 100 km, amelynek egyik oldala betelepíthető fasorral, de ugyanígy az újonnan kialakított dűlők, dűlőutak szélei is. Nagy területű erdősítésre valószínű a jövőben sem lesz lehetőség, de nálunk már ez is jelentős javulást hozhat, s az elsődleges hasznát jelentő közjóléti hatás mindenképpen a „területen marad”, az önkormányzatoké lesz. Ehhez szeretnénk a szükséges szakmai támogatást megadni, a pénzügyi lehetőségeket felkutatni, amelyben az önkormányzatok feladata a telepíthető fasorok, erdősávok lehetséges helyének kijelölése és a tulajdonosokkal történő egyeztetés. Minden további feladatot a Békés Megyei és a Medgyesegyházi Önkormányzati Hi-

vatal által alakított szervezőbizottság vállal fel (pályázat, költségvetés, csemete, munkagép beszerzés, irányítás, stb.).

Az önkormányzatok a legjobb akaratuk és erőfeszítésük ellenére sem tudtak komoly sikereket elérni az ilyenfajta erdősítésben, tájfejlesztésben. Ennek oka, hogy általában nem rendelkeznek szakemberrel, tájékozatlanok, s eddig a nagyüzemek kezében volt a döntés lehetősége. Az 1993 őszén induló fasorok, erdősávok visszatelepítésének záloga Medgyesegyháza térségében az a nagy érdeklődés, amely megnyilvánult az első összejövetelen.

Olyan tájformáló fasort és erdősávot akarunk, amely 20 évenként nem változik, maradó marad, s a kialakult tájkép megtartó erővel fog bírni, ökológiai szerepe lesz a meghatározó és nem a gazdasági.

Célunk az egész megyére kiterjeszteni a hiányzó erdősávok és fasorok visszatelepítését, s ezzel is az alföldfejlesztési programot elősegíteni. Reménykedünk abban, hogy amíg az ember fát telepít, bízik a jövőben, bízik abban, hogy valamit még helyrehozhat. Hisszük *Bolza gróf*, a Szarvasi Arborétum alapítójának az utókor számára küldött üzenetét, miszerint „*az ember könnyen elpusztíthatja a természetet, de áldozatos munkájával újra is teremtheti azt*”.

Vélemények, elírások, hibák, tévedések, hiedelmek

Felcsúszol, hogy bizonyos határokon belül a szabad véleménynyilvánítás joga a szakírókat „is” megilleti. A szakírókban (néha lapunk hasábjain is) azonban egyre gyakrabban jelennek meg olyan írások, amelyek a szakmához méltatlanok, annak hitelét rontják. Ezek nem vélemények, hanem tájékoztatásnak, tévedésnek, elírásnak, szakszerűtlenségnek, hiedelemnek vagy egyszerűen olyan félrevezetésnek tekinthető hibák, amelyek - az elkerülhetetlen sajtóhibák kivételével - „szerkesztői megjegyzés” nélkül nem jelenhetnek meg. Mivel (legalábbis jelen esetben) nem az írók képzettségére töreksem, a hibákat a megjelenés helye, időpontja és az író (vagy nyilatkozó) nevének említése nélkül közlöm.

Írásom senki ellen nem irányul, de jó lenne a tényeket tényeknek tekinteni, amelyeknek nem sok közük van a véleményekhez, amelyeket viszont - még ha elfogadhatatlanok is - tisztelni kell. Felhozom például, hogy 1993-ban nem illik ezt írni: „Az ország fővárosából gépkocsival három óra alatt az ország mind a 26 vármegyéjének székhelye elérhető, ezért nincs szükség belföldi légitörlemre.” Ha - ismét csak példál - erre azt mondom, hogy az író tévedésben van, még nem vagyok vármegye-ellenes, még kevésbé a légitörlemmel akadályozó közeg. Csúszán azt állítom, hogy jelenleg ebben az országban egyelőre 19 megye van. Ezen felül van a három óra. Sajnos a „tévedések” elég gyakran a legilletékesebbek tollából, illetve szájából származnak. Tisztelettel kérem ezért az olvasót, hogy az alábbiakat ne véleménynyilvánításnak, hanem helyesbítésnek szíveskedjék tekinteni.

Lássuk ezek után a számomra legfeljebb eseteket:

1. Hazánk *erdőterülete* jelenleg nem egymillió 860 ezer hektár (bár ennyi lenne!), hanem csak 1700 ezer. Ha az erdőtelepítések a jelenlegi ütemben folytatódna, a fenti kiterjedésű erdőterületet csak 2026-ban érjük el. E vonatkozásban harminchárom éves tévedés nem engedhető meg.

2. Magyarország *erdősültsége* jelenleg nem húsz, hanem csak 18 százalé-

kos. A hiányzó két százalék teljesítéséhez 25-40 év szükséges. Az ilyen adatokat ugyanúgy nem célszerű kikerekíteni, mint pl. a ház- vagy telefonszámokat.

3. Az erdőket nem a pártállam, hanem még a „*békebeli koalíciós kormány*” *államosította* (az erdészek túlnyomó többségének nagy öröme). Pártállam jóval később lettünk (körülbelül az erdő államosítása utáni szerdai napon).

4. A II. József korabeli *tölgyerdők* (amelyek akkor az ország erdeinek 61%-át tették ki) *zömét* nem 1945-1990 között, hanem 1919 előtt, vagyis viszemelőleg az ötödik rendszerváltást megelőzően *irtották ki*.

5. Az *erdőgazdálkodás* nem a „vált rendszerben” került a *mezőgazdaság irányítása alá*. Az igazság ennek pont a fordítottja. Igaz, hogy csak 13 évig, de

éppen akkor került ki alóla. Előtte és azóta (mint napjainkban is) mindig a földművelésügy keretén belül működött. (1879 előtt az Udvari Kamara, vagyis a Pénzügyminisztérium felügyelte alatt állott.)

Jó tudni, hogy Magyarországon önálló erdőzeti főhatóság az elmúlt 1954-1967 közötti időszakban csak 1100 esztendő alatt (csupán 1954-1967 közötti időszakban) létezett. A nagy nosztalgiaét ébresztő MALLERD (az erdészek körében mindig nagyon népszerű volt) nem volt főhatóság, egyébként azt is a földművelésügyi kormányzat felügyelte.

6. A jelenlegi *termelőszövetkezeti erdők túlnyomó többsége soha nem volt a közbirtokosságoké*, azok nagy részét az elmúlt 40 évben telepitették. Nem is lehetett, hiszen az összes közbirtokossági erdőterület nem volt több a jelenlegi termelőszövetkezeti erdők egyharmadánál-egynegyedénél.

„A magyar ERDŐTÖRVÉNY elé...”

A hadsereg letartóztathatja az illegális fakitermelőket Malajziában

A malakkai kabinet hozzájárult ahhoz, hogy a hadsereg letartóztassa és bíróság elé állítsa az illegális fakitermelőket.

A jelenlegi kidolgozás alatt lévő módosító javaslat az elfogadás után, a Nemzeti Erdőtörvényen keresztül felhatalmazza a katonaságot, hogy eljárjon az ilyen esetekben. A módosítások feljogosítják a hadsereget, hogy a szokásos kiképzési tevékenységük keretén belül letartóztassák az illegális fakitermelőket.

Az illegális fakitermelés aláássa az Erdészeti Minisztérium újraerdősítési programjait, mivel elmaradnak az erdősítések. Malajzia évente 8 milliárd RM-et (malajziai ringgit - 1 US \$ = 2,6 ringgit) veszít el az illegális fakitermelés miatt.

1988 és 1992 között több mint 2000 esetben észleltek illegális fakitermelést.

Az ipari miniszter szerint az illegális fakitermelőket akár 20 évre is bebörtönözhetik és maximum 500 000 RM-re büntethetik. A minimális börtönbüntetés 1 év. Jelenleg 10 000 RM vagy 3 évig terjedő börtönbüntetésre van lehetőség.

A hadsereg bevonása a törvény végrehajtásába nem csökkenti az ország védelmét és nem növeli a költségeket. A védelmi miniszter szerint a rendőrség segítségével kiképzéseket tartanak a letartóztatási eljárásokból és mivel ezt is beépítik a kiképzési tervbe, nem igényel pótlólagos költségeket. Az ellenőrzéshez helikoptereket és más eszközöket is felhasználnak, amiket a kommunista terroristák ellen is használtak. A katonáknak joguk lesz fegyverüket önvédelemre használni, ezt világos rendelkezések fogják szabályozni.

(New Sunday Times 1993. 4. 25. Malaysia. Ref.: Szedlák Tamás)

7. ZAGREB magyarul *Zágráb*.

8. A *fafaj* és a *fafajta* között körülbelül az a viszony (vagy a különbség), mint a szarvashéhn meg a házitehén között.

9. Az *őzike* magyarul inkább nevezhető vadon élő állatnak, mint *vadállatnak*. Igaz, hogy ez nem szakmai kérdés, csupán nyelvi finomság, de ha az őzikét vadállatnak tekintjük, akkor a nyuszi is az.

10. *Aggtelek nem a Bükkben, a Zagyva ártere pedig nem a Mátrában van.* (Legalábbis a legutóbbi időkhöz nem volt.)

11. Idézet: „Kaán Károly (1867–1940) természettudós, erdőmérnök, gazdaságtörténész, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, államtitkár. Hazánk legnagyobb erdőtelepítője... Mai erdeink nagy részét az ő irányításával ültették a század első évtizedeiben...” Ezzel szemben az a helyzet, hogy mai erdeink (helyesebben: erdőterületeink) nagy részét (mintegy kétharmadát) jószágos „Árpád apántól” örököltük (6 pedig Szvatopluktól), a többit pedig Kaán Károly halála után hoztuk létre. Kaán hivatali működése alatt az ország erdőterülete folyamatosan csökkent és 1924-ben bekövetkezett kényszerügydíjazása után 1925-ben érte el történelmünk során a legalacsonyabb értéket. *Kaán legnagyobb érdeme az volt, hogy a korábbi drasztikus erdőterület-csökkenés mértékét lelassította.* Mai erdeinkből a század első évtizedeiben szinte egy hektár (többet) sem keletkezett. A történelmi Magyarország területén a legszámottevőbb erdőterület-gyarapodást abban az időszakban a mai Szerbia területén Deliblat térségében hozták létre.

A félreértések állandóan visszatérő oka kettős:

– Más a kezdeményezés, az irányítás, a javaslatétel és a megvalósítás.

– Erdőterület-gyarapodásnak (országosan) csak az tekinthető, amivel az erdőterület növekszik. Ha például Szegeden, illetve környékén erdőt telepítenek, az lehet az ott tevékenykedő Kiss Ferenc érdeme, de ha mondjuk Borsodban kétszer annyi erdőt kivágnak és ezzel az ország erdőterülete nem növekszik, hanem csökken, az államtitkár szempontjából az egyenleg negatív. Egy országos vezető ugyanis ugyanúgy felel a növekedésért, mint a csökkenésért. Ha a második világháború utáni erdősitéseket ugyanúgy vennék számba, mint azt Kaán Károly esetében

gyakran megteszik, az elmúlt száz fél évszázad alatt nem hatszáz ezer, hanem egymillió kétszáz ezer hektár új erdőt létesítettünk volna. Ilyen számítás alapján jelenleg az ország erdősitésége megközelítené a harminc százalékot. (Az érdeklődők figelmébe ajánlom azt az emlékművet, amit közel két évtizeddel ezelőtt Kecskemét mellett az egy-milliomodik hektár erdősités emlékére létesítettek.)

Szerintem Kaán Károly megsértődne, ha tudomást szerezne arról, hogy néha miket „fognak rá”.

12. Hazánk erdőterülete soha nem lehetett 100 százalékos, az erdőterület a honfoglaláskor legfeljebb 40, időszámításunk kezdetekor pedig 60 százalék körül mozoghatott. Ha 100 százalékos lett volna, akkor a vízfelületekkel és sziklakapárokkal együtt (amelyeket nyilván nem fedhetett erdő) az ország teljes területének körülbelül 120 százalékat tette volna ki. Esetleg az utóbbiak „kilógtak” volna belőle.

13. A jelenlegi *akácok*, *nemesnyárasok* és *fenyvesek túlnyomó többségét* nem szakmai dilettantizmusból, vagy divathóbortból hoztuk létre, hanem *kényszerhelyzetben*. Az országot nem az

erdészek szárították ki, azt más szakmabeliek hajtották végre.

14. *Az erdő nem az egyetlen megújítható természeti erőforrás.* Megújulnak vagy megújíthatók még a napsugár, a talaj, a víz, a levegő, a szél, a föld melege, a gyepek, a nádas, az állatvilág, a mezőgazdaságban természetű növényfajták stb. Tulajdonképpen a természeti erőforrások 12 nagy csoportja közül *csupán az ásványvagyon nem újul meg.* Ilyen „körmonfont” megállapításokkal az erdészet szerepét nem lenne szabad „feltupírozni”. Egy ilyen „kijelentés” a laikusnak semmit sem mond, a szakember meg csak legyint rá, sajnálkozik, vagy elgondolkodik.

15. Az állami erdőrendezősek *legutóbbi átszervezése során nem tizenketted, hanem csak tíz erdőfelügyelőség alakult.* Ma is ennyi van. (Tizenkettő egyébként sohasem volt!)

16. Ha az ország területének az erdő csak 18 százaléka, ez nem jelenti azt, hogy az erdő a vadeltartó képességnek is csak 18 százalékat teszi ki, hiszen a vadászterületek az ország teljes területének csak 82 százalékat „foglalják” el. (Mivel a városok, strandok, gyárak, futballpályák stb. nincsenek bérbeadás és

Szó érte eleinket...

Szó érte eleinket az előkelő hangzású WOOD TECHN országos erdészeti találkozón, Sopronban, idén májusban. Legalábbis ezt olvasom az elhangzottakat rögzítő kiadvány 37. oldalán, az alulról harmadik bekezdés utolsó mondatában:

„Hazánk jelenlegi területén az erdőterület-csökkenés az első világháború után megszűnt, de az erdőterület a másodikik nem emelkedett.”

Ifjúkori emlékeim közül felmerül előttem először is Bugac, keletkezésének szemtanúja voltam, majd később a pilisi kopárásfásítás személyes élményként, majd később megismerkedhettem munkám során Pusztavaccsal, a Szeged környéki erdőtelepítésekkel – hogy csak a hirtelen eszembe jutottakat említsem. Mind–mind a két világháború közötti telepítés – erdőterületnövelés. De ha ezek nem azok, ugyan mit is szentesített volna a '23. évi alföldfásítási törvény, mire vonatkozott volna a '35. évi erdőtörvény „Közérdekű erdőtelepítések, fásítások” címe?

De nézzük a számokat. *Cholnoky* a Földrajzi és Statisztikai Atlasz I. Függelékében a megcsonkított Magyarországra vonatkozóan 1834 ezer hold erdőről tudósít. Ez 1076 ezer hektár. Ha a második világháború kezdetétől 1938-ra tesszük, erre az időpontra *Halász Aladár* a Magyar ERdészeti 1954–1979 c. műben 1106 ezer hektárnyi erdőt mutat ki. Ezek szerint az *erdő területe a két világháború között 30 ezer hektár, kerekén 5 normál-erdészeti nagyságban „emelkedett”.*

Pótlólag ajánlom ezt *Rakonczay Zoltán*. Vélemények, elírások, hibák, tévedések, hiedelmek c. összeállításába felvenni.

Jérôme René

ezeknek nincs is „vadeltartó képessége”) Így a „vadászható” területeknek az erdők 23 százalékát adják. Ha azonban azt is figyelembe vesszük, hogy az erdők egész évben adnak táplálékot, a mezőgazdasági területek nagy része pedig csak a vegetációs időszakban, akkor a „vadeltartó képesség” 55–60 százalékát az erdők teszik ki.

17. *Az ország erdőterületének 84 százaléka nem Trianon után, hanem Trianon következtében került mai határainkon kívülre és ez nem azt jelenti, hogy az erdőültetés 26 százalékról 12 százalékra csökkent. Az erdőültetés hazánk jelenlegi területén csak valamikor a trianoni békeszerződés előtt 70–80 esztendővel (a jobbágyfelszabadítás után, illetve a kiegyezés előtt) lehetett 26 százalékos. A mai országhatárokon belül az erdőültetés sajnos Trianon előtt is csak 12 százalék körüli volt. Akkor nem az erdőültetés csökkent drasztikusan, hanem az ország területe. A fenti megfogalmazásból egy angol vagy egy finn azt a következtetést vonja le, hogy hazánk jelenlegi területén az erdő a két világháború között felére csökkent. Az egykor Magyarországhoz tartozó Kárpátok erdőterületeit a mai erdőültetésbe ugyanúgy nem számíthatjuk bele, mint pl. az „Etelköz” erdeit.*

18. *Általában nemcsak az tekinthető állatnak, amely szőrös és amelynek négy lába van, ez inkább emlős állat. Természetvédelmi szempontból pl. a zítakötő és a hangya is állat (ha nem is vadállat).*

19. *Nyugalmozott erdőmérnök nincs. Az erdőmérnök mint erdőmérnök, mindhalálig erdőmérnök marad (hacsak az oklevélét kibocsátó egyetem nem vonja vissza), nyugalomban csak erdőszervezőként, igazgatóként, főmérnökként vonul.*

A „beosztást”, a „munkakört”, az „alkalmazottat” nyugalmazhatják, de az oklevelet nem. Az „erdőmérnökség” nem beosztás, nem munkakör, nem rang, hanem *képesítés*. A képesítés nyugdíjazhatatlan.

20. *Az EFE, MMI, WWF, FMERSZ, TÁEG, ERTI, PÁP vagy KTM nem képesítés, hanem munkahely (cgyben szervezet), a „költő” nem munkahely, hanem foglalkozás, az „erdőfelügyelő” nem munkahely, nem szervezet és nem foglalkozás, hanem beosztás, a „nyugdíjasság” pedig nem munkahely, nem foglalkozás, nem beosztás és nem is képesítés, hanem állapot.*

21. *Egyik erdészkerülő írja: Tudomásom szerint a világ egyetlen országa vagyunk, amelyben nincs erdőrezervá-*

um. Én ismerek további négy ilyen országot: Andorrát, a Vatikánt, Szingapurt és Kuvaitot. Azt már csak mellesleg jegyeztem meg, hogy az ENSZ egyik szakosított intézményének (nyilván meghamisított) nyilvántartása szerint még további 163 erdőrezervátum nélküli ország lakói élik szomorú életüket.

22. *Az erdőfelügyelet és az erdőgazdálkodás nem a „szocializmusban” került egy minisztérium irányítása alá. Történelmünk során mindig együtt voltak, mint ahogy napjainkban is. Sőt most nemcsak a minisztérium, a főigazgatóság és a hivatal, hanem még a főosztály is azonos.*

23. *A napjainkban kiosztás alatt álló erdők döntő többségét nem visszaadják, hanem odaadják, mivel azok soha nem voltak azok tulajdonában, akik azokat „visszakapják”. Az „ösi juss” e tekintetben a legtöbb esetben nem több hangzatos szólamnál.*

24. *Nyilvánvalóan tévedés azt hinni, hogy üdülőtértelek csak az erdőknek van. Üdülni az erdőtől távolos tengerpartokon, tavak környékén, városokban, sőt egyes esetekben a füves pusztákon és a sivatagokban is lehet.*

Rakonczay Zoltán
(nyugalmozatlan) erdőmérnök

Nemzetközi Erdész Verseny

Unicum Cup '93. április 1–3.

Ez év tavaszán harmadszor került megrendezésre Sopronban a Nemzetközi Erdész Szakmai Verseny Unicum Cup 93. A szervezést a Fröccsöntő Sasok baráti társasága végézte a Nemzetközi Erdész Szakmai Verseny Alapítványba befolyt támogatásokból.

A meghívást 25 olyan külföldi egyetemre küldtük el, ahol felsőfokú erdészképzés folyik. Részvételüket a következő egyetemek jelezték: *Zürich, Göttingen, Bécs, Tarand, Brno, Ljubljana, Zólyom, Poznan, Varsó, Brassó, Lvov, Tartu.*

A lvovi és tartui csapat nem érkezett meg. A soproniakkal együtt így 12 csapat versenyzett, mert a pozsnaiakat két csapatot indítottak. A résztvevők március 31-én folyamatosan érkeztek. Este volt a megnyitó, itt dr. *Winkler András* rektor és dr. *Kosztika Miklós*, az Erdőmérnöki Kar dékánja köszöntötte a vendégeket.

Április 1-jén dendrometriában mérték össze a tudásukat a versenyzők. A mintaterület a hermeszi bükkösben volt, melynek fatörőgátát előzetesen teljes felvétellel határoztuk meg. Az első és talán a „legmérnöki” feladatban a varsós, a zólyomi és a brnoi csapat jeleskedett különösen, de a többiek is meglepően jól mérték.

A második napon vadgazdálkodásból és lövészetből adtak számot a résztvevők. A lőtérnek skeet és kispuska lövészet, a vadgazdálkodási gyűjteményben trófeabírálat és felismerési fel-

adat volt. Ezen a napon a soproni és a zólyomi csapat ért el kiemelkedő eredményt. Este a görbehalmi kocsmában volt vidám összejövetel, itt egyetemi noták közül többet énekelniünk felváltva a göttingeniekkel, hisz notáink közül ők is sokat ismertek (pl. Pápa és a szultán, Ergo bibámus).

Az utolsó napon túraverseny volt. A szállásról induló versenyzők 10 km-es úton különböző felismerési feladatokat kaptak, távolság- és magasságbecslést végeztek. A túra végén sorváltó és vadpörkölt várta őket.

A versenyrendkívül szoros volt. A végeredmény a három nap után: 1. Sopron, 2. Zólyom, 3. Ljubljana. Este eredményhirdetéssel egybekötött bankett zárta az eseményeket. A közvetlen, baráti hangulatban régi ismeretségek elevenedtek fel és új kapcsolatok alakultak ki. Úgy gondoljuk, hogy mindenki kellemes élményekkel térhetett haza Sopronból.

Szeretnénk hagyományt teremteni versenyyünkkel, hogy ily módon is tartsuk kapcsolatainkat és teremtünk újakat. Anyagi háttérünket biztosító alapítványunk folyamatosan működik. Kérjük és előre is köszönjük támogatásukat.

Számlaszámunk: Nemzetközi Erdész Szakmai Verseny Alapítvány 022-04372. Postabank és Takarékpénztár Rt. Soproni Területi Igazgatósága 9400 Sopron, Új utca 2.

Horváth János

Emlékezés Dr. W. Erteld professzorra

Kelet-Németország erdészeti szaklapjának áprilisi száma hozta hírlr Dr. Werner Erteld professzor tavaly október végén történt elhunytát. Kevesen vagyunk már, akik ezt személyes megdöbbenéssel fogadtuk, bár a második világháború utáni erdőgazdasági fellendülésünknek – erdőművelésünk „aranykorszakának” egyik elindítója volt.

Az erdőgazdálkodásunk fejlesztésére irányuló, emlékezetes 1954. évi kormányhatározat végrehajtására 1956-ban kiadott Erdőnevelési Utasítás megjelenése és gyakorlati megvalósításának megkezdése után 1959 őszén az Országos Erdészeti Főigazgatóság erdőnevelési elgondolásainkat nemzetközi nyilvánosságra hozta. Az MTA, az Erdőmérnöki Főiskola és egyesületünk közreműködésével, hazánkban kívül új más ország részvételével egyhetes konferencián vitatta meg erdőnevelésünk kérdéseit (Az Erdő, 1959. 11. sz.).

Ekkor ismertette Erteld professzor a számunkra mindig értékes német erdőnevelési, hozam-tani tudományos és gyakorlati eredményeket. Tehette és tette ezt nagy szakmai elkötelezettséggel, mint a berlini Humboldt Egyetem eberswalde-i erdészeti fakultása erdőhasználati és fatermestani tan-székének vezetője, szakterületének világszerte elismert kuta-

tója. Megjelent munkáival hatást gyakorolt ezen túlmenően is hazai fatermestani kutatásunk felélnkítésére, fejlesztésére.

Sajnos hamar megszakadt vele további kapcsolatunk. 1960-ban meg ő fogadta a magyar erdészek tífzónyi küldöttségét Eberswaldében, két évvel ezután vád alá helyezték, elítélték és csupán nagy nemzetközi elismertetésére, korábbi nemzeti díjas kiténtetésére tekintettel – kegyelemből – folytathatta erdészeti tevékenységét kerülve vezetői beosztásban...

Fegyelmi vizsgálatának legfőbb vádpontja volt, hogy a fakultás dékánjaként elmulasztotta a tanszemélyzet és a hallgatóság szocialista átnevelését. Neki rótták fel, hogy a „fal” felhúzása előtt többen nyugatra menekültek. Tudományos munkaterületre való visszaküldését több kísérlet után sem sikerült elérni, míg a rendszerváltozás során – 1990-ben – rehabilitációja a berlini Humboldt Egyetem rektora részéről megtörtént.

Halálhírének vétele alkalmával emlékezünk előadására, amit az erdőnevelési konferenciánkon tartott és a körülményekre, amelyek között az elmúlt korszakban dolgoznunk kellett.

Jérôme René

Nők az erdőgazdaságban – Norvégiában

Az erdőgazdaságoknak szükségük van a nők részvételére

Norvégia erdőgazdaságaiban csaknem kizárólag férfiak dolgoznak. Az erdészeti tulajdonosok szervezeteiben kevés nő vesz részt. Kevés nő dolgozik az erdészeti hivatalokban is. Mindennek ellenére egyre inkább hangoztatják, hogy a nők arányának emelése Norvégia erdőgazdálkodásának minden területén fontos lenne.

Más a helyzet a norvég környezetvédelmi mozgalmaknál illetően. Ezek tagjainak több, mint a fele nő. Ezek a női tagok azonban nagyon kevés olyan nő-társakkal találkozhatnak, akik bármiféle tájékoztatást is képesek lennének nekik nyújtani az erdőről és az erdőgazdálkodásról. Pedig az ilyen információk segítségével lennének feloldható az olyan félreértések, amelyek a norvég erdőgazdálkodás ismeretének hiányából származnak.

Az a tapasztalat, amellyel a nők hagyományosan rendelkeznek, nagy érték lehetne az erdőgazdálkodás, ezen keresztül az egész társadalom részére.

Megváltozott a törvény

1985-ig csak 14 nő szerzett oklevelet a mezőgazdasági egyetem erdészeti fa-

kultásán, Asban, Norvégiában. A norvég erdészeti iskolákból mintegy 90 végzős nő került ki.

1985 tavaszán a norvég erdészeti iskolák dékánjai levélben fordultak a Mezőgazdasági Minisztériumhoz, rámutatva, hogy kevésnek találják az erdészeti oktatásban részt vevő lányok számát. Erre annak szem előtt tartásával mutat rá, hogy a norvég törvények megváltoznak és ennek következtében a jövőben az erdőtulajdonosok közel fele nő lesz.

A norvég törvényhozás szerint egy gazdacsaládban vagy az erdőtulajdonosok esetén a legidősebb fiúnak van első-sorban joga a tulajdon szüleitől való öröklésére. Ez a helyzet változott meg 1974-ben, amikor a törvény azt a legidősebb gyermek részére juttatta.

A törvény e megváltozása következtében a lányok ezrei találták magukat új helyzetben, mint lehetséges erdőtulajdonosok.

Az új törvény nem tetszett mindenkinek. Hosszú hagyomány ért ezzel véget, és az új helyzet számos lánnyal gondoltatta át igen komolyan, hogy átvegye-e a vagyont vagy se.

A Mezőgazdasági Minisztérium kampányt indít

1986-ban kampányt indítottak a lányok fokozott erdészeti beiskolázására. Ebben a mozgalomban részt vettek az erdőtulajdonosok szövetségei, a Mezőgazdasági Minisztérium, az ifjúsági szervezetek tagjai és maguk az erdészeti egyetem hallgatói is.

Új szervezetet alapítottak

Az erdészeti női vezetők, erdészek, női egyetemi hallgatók 1986. augusztus 24-i találkozáján életre hívták a *Nők az erdőgazdaságban* elnevezésű szervezetet. A szervezet fő célkitűzése a legkülönbözőbb korú nők érdeklődését felkelteni az iránt – és őket támogatni abban –, hogy vegyenek részt és csatlakozzanak az erdőgazdálkodás valamennyi ágazatához, hangsúlyozva a tagok közötti lojalitást és az együttműködés fontosságát.

A szervezet megénként megalakított csoportokban működik és összesen 17 megyei szervezete van. Tagjainak létszáma napjainkban 600, beleértve a férfiakat és a támogató szervezeteket is.

A munkát elsősorban a tagok végzik szabad idejükben. Az ügyintéző személyzet létszáma igen kicsi. Mindössze egyetlen alkalmazott van.

A *Nők az erdőgazdaságban* szervezet fő célja az, hogy támogassa tagjait a már meglévő erdészeti intézményekkel való együttműködésben. A szervezetet nélkülözhetetlenné akarják tenni a jövőt illetően is.

Az iskolás gyermeket tájékoztatni kell

Az iskolákkal kapcsolatos együttműködést nagyon fontosnak tartják és ezt a tevékenységet előnyben részesítik. A *Nők az erdőgazdaságban* szervezet másik célja a fiatalság és a gyermekek tájékoztatása az erdőről már korai életaszakaszban, otthon és különleges családi erdei alkalmak keretében.

Keddeményezték, hogy a kerületekben szervezzenek külön alkalmakat a családok részére. A Mezőgazdasági Minisztériumot és számos mezőgazdasági szervezetet is felkérték arra, hogy lépjenek kapcsolatba és működjenek együtt a *Nők az erdőgazdaságban* szervezettel. Egy kis kiadványt is készítettek a „Hogyan készítsük elő a családi erdei találkozókat?” témakörben. A kiadvány és a gondolat nagy tetszést aratott.

A példakép: a női erdész

Norvégiában az erdőgazdaságokban túlnyomóan férfiak dolgoznak. A döntéseket férfiak hozzák. A tájékoztatást csak férfiak adják. Az újságokban, könyvekben vagy kiadványokban megjelenő képek csak férfiakat ábrázolnak. Az asszonyok elé ezért miniatúrát kell állítani, hogy erdészek legyenek.

Éppen ezért tartják fontosnak, hogy a közvéleményt kiadványok útján tájékoztassák és a tömegtájékoztatási eszközökön keresztül is sugározzanak híreket, beszámolókat. A Mezőgazdasági Minisztérium és az erdőbirtokosok szervezetei megkísérlik, hogy foglalkozzanak ezekkel a kívánalmakkal. A *Nők az erdőgazdaságban*, tanácsokkal látja el és kéri őket, hogy kiadványaikban mindkét nem képviselőire hivatkozzanak szemléltető anyagaikban. Ezenkívül női erdészek képeit is megküldik a kiadványoknak publikálásra.

Elsőbbséget a kooperációnak

A *Nők az erdőgazdaságban* növelni kívánja a nők arányát az erdészet valamennyi posztján. Mindkét nem részére lehetővé akarják tenni, hogy mindenütt együtt dolgozhassanak. A szervezet együttműködik a hatóságokkal, számos erdészeti szervezettel és intézménnyel abból a célból, hogy mindez megvalósuljon.

A Norvég Erdőtulajdonosok Szövetsége és a *Nők az erdőgazdaságban* mozgalom közös tervet dolgozott ki avégett, hogy növelje a nők – mint választott tagok – számát a Norvég Erdőtulajdonosok Szövetsége bizottságaiban.

Egy másik tervében a *Nők az erdőgazdaságban* együttműködik az Erdészeti Szaktanácsadói Szervezet Intézetével azzal a céllal, hogy növelje a gyakorlati tanfolyamokon, azaz az „aktív erdészet” szakterületén a nők arányát.

Politikai ambíciók

Norvégiában kifejezett politikai ambíció, hogy növeljék a nők arányát az

erdészet minden területén. Közel egy évvel ezelőtt egy, a kormány által életre hívott bizottság befejezte a mezőgazdasági politikáról készített jelentését és ennek része volt az erdőgazdasági politika is. A munka három éven át folyt. A bizottság neve: „*Alstadheimutvalget*”. A norvég parlament valószínűleg vitára tűzi ezt a jelentést.

Az „*Alstadheimutvalget*” az erdészeti politika jövőbeli céljai egyik legfontosabbikának tartja mindkét nem egyenjogúságát az erdészet területein. Gyökeres változásokra van szükség ennek megvalósításához.

A Mezőgazdasági Minisztérium kifejezte a *Nők az erdőgazdaságban* mozgalommal kapcsolatos véleményét:

„A norvég szervezetek családján belül egyedülálló és érdekes szervezet a *Nők az erdőgazdaságban*. A szervezet fő célkitűzése az, hogy a nőknek azonos jogokat adjanak, mint amelyekkel a férfiak rendelkeznek. Jogilag az egyenlőség helyzete teljesen világos, ennek ellenére a mindennapi életben még hosszú az út ennek eléréséig. Ez egyaránt vonatkozik a tulajdonok öröklési jogára, valamint arra, hogy a nők kapcsolódjanak be a hagyományos főként férfiak által művelt szakmákba.

A szervezet feladata napjainkban az, hogy számos szakmát a gyakorlatban is és egyenlő módon tegyenek hozzáférhetővé mindkét nem számára. Ennek megfelelően az erdészet olyan stratégiát kövessen, hogy a *szakma* mindenki számára megfelelő legyen.”

A szervezet tájékoztató anyagát fordította dr. Szőnyi László.

Köszönet!

Az 1993. március 25-én két vendégiskola (Miskolc, Piliscsaba) tanulóinak részvételével a fakitermelők nemzetközi szabályzatának alkalmazásával lebonyolított motorfűrész-kezelő technikai verseny támogatásáért ezúton is köszönetemet fejezem ki.

Az egyesületi támogatásból nemcsak az egyéni összetett verseny első három helyezetteje, hanem valamennyi résztvevő diák és vendég-tanár egyesületi bélyegzővel ellátott könyvet – a *Békly Albert* szerkesztette *Tölgy* c. művet – kaphatott ajándékba. Az egyesületnek ez a gesztusa is hozzájárulás volt egy szakmailag tartalmas, a résztvevőknek külsőségeiben is sokáig emlékezetesnek megmaradó rendezvény létrehozásához és lebonyolításához.

Ismételt köszönettel a vendégrésztvevők és az iskola nevében.

Simon László
igazgató
Mátrafüred

Az 1990-es tavaszi viharkároktól megriasztva Németországban előtérbe került a faállományok állékonyságának a növelése. Vonatkozik ez elsősorban a lucosokra, amelyeket eddig tárgyagos üzemben kezeltek és nagy területen egykorúak. A foltosan vagy összefüggő részekben károsodottakban kézenfekvő a pótlás, vagy állományátalakítás folyamán az állékonyabb fajokkal való elegyítés. A károktól megkímélt olyan erdőségekben, amelyekben továbbra is egyetlen lucostindokol a termőhely, egyetlen megoldás a belső szerkezet átalakítása. Ezt szerkezetmódosító gyérfékekkel érhetik el. Ilyent a Bajor-erdő nemzeti parkban már évtizedek óta erdeménnyel gyakorolnak.

(AFZ 1991. 13. Ref.: Jérôme R.)

ÚJFALVI SÁNDOR

Erdély régibb vadászatai

(Részlet a szerző 1854-ben írt könyvéből)

A fejedelmi fénykorban a bölény volt Erdély sivatagaiban a királyvad. Erre volt akkor a legkedveltebb vadászat. A szilaj állat megtámadása, könnyen ingerlékeny természete miatt, gyakran vést okozott; nem egyhamar adta meg magát, s ha halálra nem volt sebhedve, bosszút állott üldözőjén. Minthogy megtörése bizonyos vész nemével s nagy fáradsalmakkal járt, annál dúsabb élvezetet nyújtott a vadásznak.

Erdély harcfiai kevés pihenőóráikat, melyeket a német, török s tatárrali örökös küzdelmeik közt megnyerhettek, a bős bölényeli viaskodásra szentelték. Akkor nagy számmal kellett erdős vidékünkön tartózkodni. Apor Péternek a fejedelmi kor szababitorai leírásában gyakran előfordul, hogy a főbb urak gazdagon hímzett kerevetjei és tábori sátraikban a zsámoly bölénybőrrel sűrűn volt bevonva. A kisebb urak ágyul is bölénybőrrel használtak.

Az izmos, bátor állat kifejtette az ifjú leveinte bátorságát, s izmait megedzette, mint korunkban a vivoda. Az ifjú sarjadedék lelki s testi képességének elsőbb próbatéteit a bölényeli küzdelemmel fejté ki. Amiután osztán bátor hadfi is válhatott belőle. Ama tettűs korszaknak mindenképp edzett markokra s bátor lélekre volt szüksége. S voltak is; ellenkezőleg, mint elpuhult korunkban.

A bölény mogorva s magánosságot kedvelő természettel bír; távol az emberek zajától, a sivatag vadonokban tanýázott inkább magánosan, csakis az augusztusi fajzaskor kereste föl társát. A fajzás után újra különváltak. Rendes eledelül gyepet, télen át fűgyeget, famohát és varjúsátét, mind sovány eledelt használt. Mindamellel mégis többnyire kővér állapotban volt. S kővér, nagy teste mellett is a legsűrűs s egybenöt vészökön villámsebességgel tört át. Többnyire bősziúsége miatt a vadásznak igen jó célzását igénylé. Az akkori bátrabb vadászok, ha simább helyre szoríthatták, lóról, dárdával támadták meg, férfiasan, lovagiasan.

A bölénynek vastag, ruganyos bőre és a testét sűrűn behálózott vastag izmai miatt csak egyes kiváló részei voltak halálosan sebhettek: a fülte, vérhát, szív,

vese és vékonya. Máshol érve, csak bősziúsabb tette. Március végén két borjút ellett, melyeket ügyesen elrejtett, s meglelése a legfigyelmesebb kutatónak sem sikerült. Amiért bölényborjat nem is lehetett látni.

Akkor nagy bőségekben kellett lenni, mert a Cibles, Ünökő, Rozsáj, Bucsésd, továbbá a Borgói-, Gyergyai- és Háromszéki-havasokon gyakran hallhatni most is Bivalbérc, Bivalészkas, Bivalkő és Bivalforrás-tájnevezeteket. A székely a bölényt bivalnak nevezte. A román havasokon pedig Doszu Zimbruluj, Izvoru Zimbruluj, Valce Zimbruluj nevet; többnyire a legsivatagabb részeken. Román nyelven zimbra bölényt tesz. Az elkeresztelés valószínűleg az ott elrejtett bölényről vagy az által a vadászatot ejtett valami baj után történt. Az én időmben is ahol valami nevezetesebb eset adta elő magát, alkalom szerint medve-, farkas- vagy szarvasbérnek vagy -fenéknek keresztelték, s mindmáiglan bírja nevét. Az említett havasokon még most is találnak bölényszarvakat. Egy, közelebből a borgói bérceken talált ilyen szarv vagyon birtokomban.

Az egész Európában csupán Litvániában létezik még, ahol a muszka cár egy 12 □ mérföld területen nagy tilalom alatt tartja fenn. Negyedébe a cár két élő bölényt szállított Bécské. Fölkerestem a schönbrunni állatkertben: nagyon

sovány s elmecsevészett állapotban találtam: annyira, hogy a leírás s képek után sehogy se ismertem volna ezekről bölényre. Test, termet, izmok, kihívó szilaj nézés, rugékony, sebes pattanás mind hiányoztak. A felügyelőtől megkértem a silányság ily szembetűnő okát, aki azzal menté magát, hogy nemrégén érkeztek a hosszú útról; a kalickában vergődés, enni nem akarás lesoványították, de úgy hiszi, hogy ha megszokják a rabságot, majd idővel csak helyrejönek. Később hallottam is, hogy kiépültek, s hogy a festményeken lévő bölényhez már jól hasonlítanak. Erdélyben az utolsó bölény 1762. október 8-án ejtettet el, a borgói Pláj magaslaton. Boldogult ipam jelen volt e vadászaton, melyet édesatyja, Doboka vármegyei alispány tartott. Borgó vidéke akkor a Bethlen grófok birtoka volt, később bánátusi kamarajóságokkal kicseréltetvén, határőrvidéki katonasággá változtatott. Az ipam késő vénségben, 86-ik évében halálozott el; mindvégig tiszta eszű, ép, egészséges ember volt, s utolsó éveiben is szenvedélyes vadász. Vadászskalandjairól nekem sokszor beszélgetett, s közte a bölényvadászatról nagy respektussal emlékezett, mindig megjegyezve, hogy a fenébb írt év után több bölényt Erdélyben nem láttak. E pedig jól kitermett tehén s hozzátéve 10-12 éves lehetett. Öt mázsát és 42 fontot

nyomott. A jó öregén kívül még két, nagyon koros román embertől mint élő tanúktól hallottam a bölényről. Századik évet közelíték mindketten, azért nagyon régi dolgokról szólhattak. A havasi ember testi erejét s lelkiületének éberségét rendszeren fogytig megtartja. E két egyén is mindig tiszta ésszel s nagy egybefüggéssel beszélgetett. Borgói Gorzsa Juon híres vadással 1814-ben a Borgói-havasokon gyakran vadászta. Hanyatlott éveit dacára is csak úgy mászta a meredek bérceket, mint én, akkor még fiatal suhanc. Pihenőóráinkban elragadtatással beszélt a régiekről, főleg bölényeli kalandokról. Hat bölény elhullásán volt jelen, de megjegyzé, hogy egyike néhány vadászt megroncsolt. Lelkesedve tevő hozzá, hogy mostani medvevadászatunk, ha néha komolyabb jellemű is, de azokhoz képest csupa gyerekség. Most a vadász ló a medvére jökdévből, de a bölényre önfenntartásból lőtt: ha hibázott, életével lakolt. Je-

len volt ő is az ipam által beszélt utolsó bölény elejtésén, és ő is azt állítá, hogy ez volt Erdélyben e fajból az utolsó.

Továbbá egy Krizsán Aléxa nevű hasonló vén románt ismertem, aki régebb nagy vadász volt, de már elaggott kora nem engedte velünk fáradozni. Csakugyan östvénként kitántorgott tüzeink mellé, órákig hallgatók tőle a régi vadászatok érdekes s tiszta rajzait. Ez is tiszta eszű s következetes beszédű ember volt. A bölényről állítása a más két élő tanúval merőben talált.

A mi mostani vadászatainkról kicsinylőleg beszélt mind a kettő, csak gyermekiesnek inkább, de fáradtságra méltónak nem tarták. „Egészen más volt hajdan a bölényre: oda szív s bátorság kellett. De meg is érdemli ám az utánjárás, mert ha kézre kerítheték, hetekig tartott az ízletes peccsenyéből. Oszteg nem is csak láblógatva s félvállról állott szembe akkor a vadász, mint a mostaniak; mert hiszen a mostani puskás becű-

lettel lőni se tud. De mitől is féltén most bórét?... Tán medvétől? Majd bizony! hiszen ezzel gyerekség elbánni. Legrosszabb esetben kiszökik előle, s azzal vége minden bajnak...”

A múlt század csendes, békés napjai az erdélyi embert a harctérről gazdasáza mellé szorították, s a mindinkább szaporodó népesség a termőföld hiányát erdőirtásokkal kényszerítette pótolgatni, az őserdők gyérülni kezdtek, továbbá marhával s kecskével mind beljebb hatoltak a vadonba, innen következett aztán, hogy a szilaj bölény nem férhetett meg az emberi zajos szomszédságban, s kényszerből odább vonult a szomszéd Kárpátok sivatagaiba. Mind a vad induról mondatik, hogy ahol Amerikában fehér ember mutatkozik, s az eke barázdát túr, onnan pusztulni kell a bennszülöttnek; a vörös arc nem fér meg a halvánnyal.

(Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1990.)

„Szabadságharc 1848–49” Alapítvány*

Az alapítvány tartós közérdekű célja:

A hazafias érzelmű nevelés.

Az 1948–49. évi szabadságharcos emlékek gyűjtése és megőrzése.

Az emlékgyűjtemény gyarapítása.

Állandó kiállítóterem építése és állandó kiállítás létrehozása.

Szabadságharcos emlékmű létesítése, felállítás.

Évente tizenkét érdemes diák és három felnőtt díjazása, jutalmazása március 15. napján, nemzeti ünnepünk alkalmából.

Illő megemlékezés minden évben az 1948–49. évi forradalom és szabadságharc hőseiről március 15-én és október 6-án.

A felsorolt célokat az Alapítvány a rendelkezésére bocsátott vagyon felhasználásával, az alapítók által 1989 óta ünnepi megemlékezéseken bemutatott gyűjtemény állandó kiállításával, az alapítók és az alapítványhoz csatlakozók közreműködésével és adományaival éri el.

Az alapítvány nyitott, ahhoz bárki és bármely természetes és jogi személy, illetőleg jogi személyiséggel rendelkező szervezet pénzbeli vagy természetbeni adománnyal, vagyonrendeléssel csatlakozhat.

E nyitott alapítványhoz csatlakozás esetén az adományozást az alapítvány ARANYKÖNYVE örökíti meg.

A L A P Í T Ó K

SZULYOVSKY IÁSZLÓ
kerületvezető erdész

SZULYOVSKY LÁSZLÓNÉ

SZULYOVSKY ÁKOS

„SZABADSÁGHARC 1848-1849” ALAPÍTVÁNY
6044 Kmét–Hetényegyháza NYÍRI ERDÉSZHÁZ
Bankszámla: 259-98937-10005 Adósz.: 18340765-1-03
Hetényegyházi takarékszövetkezet

* Lásd: Erdészeti Lapok 1991. április 127. oldal.

DR. KOLLWENTZ ÖDÖN

Közel fél évtized az alföldfásítás szolgálatában

Lesznyák József kollégánk szakmai hagyatékának elolvasása az alföldfásítással kapcsolatban olyan visszaemlékezéseket váltott ki bennem, amelyek azokról az évekről szólnak, amikor ő már az alföldfásítási munkáktól elválva magánmérnökként dolgozott és főleg erdőgazdasági üzemtervek készítésével foglalkozkodott. Léteket nagyon sokáig fásító maradt, szívve vissza-visszahúzta volt munkahelyére, a fásítókhoz gyakran bekopogott, melegen érdeklődött a fásítási munkák állásáról és a fásítók életéről. Ma is előttem van pirospozsgás mosolygós arca.

Abban az időben társadalmi törvény volt a munkába állás vagy át helyezés alkalmával a hivatali kollégáknál teendő tisztelgő látogatás. Így ismerhettem meg *id. Béky Albertet*, aki a húszas években volt a debreceni M. Kir. Erdőgazdaság vezetője és akiben az alföldfásítás lelkes hívét ismerhettem meg. A 30-as évek közepén már közkezen forgott a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti Főosztálya által kiadott és a földbirtokok részére ingyenesen terjesztett, *id. Béky Albert* által írt **Utmutatás az Alföld fásításának munkájához** című könyvecskéje. Javában dült a gazdasági recesszió, amidőn a könyvecske megjelent. Az 1931-es kiadás előszavában a következőket írta: „... a fásítással szemben már megvan a jó akarat, sőt a legtöbb helyen a tettere való készség is, de ... sok helyt hiányzik a jó siker eléréséhez szükséges hozzáértés... ez indította a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti Főosztályát a munka megírására... Azzal a gondolattal és reménnyel vállalkoztam a munkára, hogy ... a jó elérésére ... közreműködhetek.”

Az a munka mindazon tudnivalókat tartalmazza, amit egy földbirtokosnak az alföldi erdőfésítésről és fásításról tudnia kellett. Ez a könyvecske az alföldfásítás katekizmusának tekinthető.

Krall János pedig akkor lett a debreceni erdőgazgatóság vezetője, amidőn a gazdasági válság műlőfélben volt (1934), és a kormány az alföldfásításra már több pénzt adhatott, így az erdőgazgatóság ez zűl újból intenzíven tudott foglalkozni. Ekkor kerültek ismételt alkalmazásra az előzőleg anyagi okokból elbocsátottak és felvettek frissen végzett erdőmérnökök. Az erdőgazgatóságnál igazi kollegiális és baráti kapcsolat alakult ki, hართva mindig más-más erdészecsaládnál tartották az erdészesszonyok, -lányok a „köldökét”, a férfiak egyidejűleg ugyanott a tarokkpartikat. Ugyanakkor a hivatalban példás volt a munkafegyelm.

Az erdőgazgatóság feladata: az erdőgazdálkodás irányítása. Debrecen város ugyanis 11 535,2 ha-os erdeit állami kezelésbe adta.

Ugyancsak állami kezelésben voltak a hajdúböszörményi városi erdők (1295 ha). A gazdálkodást az erdőgazgatóság hat erdőhivatali szervezettel (Debrecen, Nagycsere, Haláp, Bánk, Guth és Hajdúböszörmény) oldotta meg. Így központi feladat volt az erdőhivatalok gazdálkodásának az irányítása és ellenőrzése:

– A saját és az alföldfásítás részére szükséges csemeték megtermelése.

– A fásítási tervek megalkotása és a fásítások ellenőrzése Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Jász-Nagykun-Szolnok vármegyeekben.

– Erdőfelügyelőségei által az erdőbirtokosságokban és a magánerdőkben folyó gazdálkodás ellenőrzése.

– Erdőrendezősege által a hat erdőhivatal, továbbá azon erdők üzemterveinek elkészítése, amelyekre az erdőbirtokosoktól megbízást kaptak.

Az alföldfásító erdőmérnökök a téli hónapokat központi szolgálatban töltötték, amikor is az év folyamán végzett helyszínelési munka feldolgozását és a következő évre tervezett községek helyszíneléséhez szükséges munkarészek és térképek elkészítését, illetve pantografálását végezték. A hivatali munkaidő 8–14-ig tartott, amit intenzív munkával kellett ellőtleni, mert csak így volt megoldható a feldolgozási és az előkészületi munkák időbeni befejezése.

Hozzá kellett szokni az anyagtakarékossághoz is. Az irodai fegyőeszközökről vezetett, személyekre lebontott nyilvánartási biztosította az irodai és a rajzeszközök takarékos használatát.

Márciusban és novemberben rendszerint az ingyenesen kiadott csemeték felhasználásának, szakszerű előttetésének szűrópróbaszerű ellenőrzése történt. Csak a tavaszi ültetési szezon befejezése után került sorra az egyes községek határainak helyszínelése.

Az ellenőrzések és a külső felvételi munkák gyorsabb végrehajtása végett keréppárral közlekedtek. A munkahely megközelítése céljából a községtől gyakran több tíz kilométerre kellett keréppároznia.

A kezdő erdőmérnököket az idősebb kollégák vezették be a munkába úgy, hogy néhány hétig együtt végezték a helyszínelést s csak ezután kaptak önálló feladatot. Ha a község határa nagy kiterjedésű volt, úgy a bejárást, a területet megosztva, ketten, esetleg hárman végezték azért, hogy a felvételezési munka a következő évre át ne húzódjon.

A lakosság tájékoztatása végett az előjáróság a munka megindulását az akkor szokásos módon (rendszerint a kisbör kiadobolta) tette közhírré.

A helyszínelés alkalmával a meglevő erdőket és fásorokat a munkatérképre be-

rajzolták, egyúttal a létesítendő erdőket és fásorokat is betervezték. A két világháború között végzett alföldfásítási munkákat sokan úgy értékelik, hogy kevés erdőfésítés történt. Ezzel kapcsolatban illik tudni, hogy akkor nem hatalmi szóval és állami költséggel létesültek az erdők, hanem az a birtokos terhet képezte, így főként meggyőzéssel kellett a fásítási kedvet felkeltetni. Ezt a pionírmunkát végezték az alföldfásítók, akik a helyszínelés alkalmával a föld- és a tanulatulajdonosokkal a személyes kapcsolatot keresték és ismer-tették a birtok fásítási tervét. Ez a megbeszélés rendszerint azt eredményezte, hogy a tervet a birtokos kívánásának megfelelően lehetett véglegesíteni, sőt a birtokos még a csemeteigénylő lapot is kitöltötte. Az természetes volt, hogy a nagyobb birtokokosok tanáyt köccintás nélkül elhagyni nem lehetett. Húvós időben ez forral borral történt, amit a Jászságban – a nagyobb hatás kedvéért – cseresznyepaprikával fűszereztek. Az ilyen tárgyalás után a helyszínelés folytatására erő már nem volt.

Azokat a birtokosokat, akiket a tanya-jukon megtalálni nem lehetett, lakásukon kellett felkeresni. A munkát megkönnyítette, ha a családban eladókori leány volt. A gazda megértőbb volt és jóval könnyebben lehetett közős nevezőre jumi. A családokkal a kapcsolat nem szakadt meg, mert az akkor szokásos családi összejövetelekre leg többbször a fásítók is meghívást kaptak.

A csemeteigénylések kiutalásáról az erdőgazgatóság gondoskodott. A csemeték szállítása főként vasúton, szakszerű csomagolásban a gazda kívánásának megfelelően őszel vagy a következő év tavaszán történt. A MAV a csemeteszállításnál kedvezményes taksát alkalmazott. A csemeték szállítási költsége a földbirtokost terhelte.

Kárpátalja és Erdély egy részének visszatérése után sem állt le az Alföld fásítása. Az alföldfásításnál alkalmazott erdőmérnökök egy részei Kárpátaljára és Erdélybe helyezték, csak a tervezési munkák csökkentek, a tényleges fásítási munkák nagyjából azonos ütemben folytatódtak. Ezért is került sor 1942-ben Béky Albert könyvecskéjének negyedik kiadására. Ennek előszavában a szerző írja: „Mimihogy a hegyvidéken lévő erdők az Alföldtől távol vannak... az Alföld fásítása továbbra is éppen olyan fontos és sürgős, mint eddig volt.” A fásítási munka töreltségét igazolják Oroszi Sándor: Alföldfásítás a két világháború között című kandidátusi értekezésének erre vonatkozó adatai is.

Ez a visszaemlékezés talán kiegészíti és teljessé teszi Lesznyák József szakmai hagyatékát.

Keskeny ösvényen

Móttó: „Inkább túracipőre költés, mint patikára!”

Negyedszázados találkozóknál után ellenállhatatlan vágyat éreztem, hogy feleségemmel együtt végigmenjünk a Soproni-hegyvidéken, először szabadon, egészen Brennbergbányáig.

Magánügy, lehetne közbevetni, nekünk erdészeknek, akik hivatalból járjuk az erdőt, mit mondhat egy turistaút? Halkan azért mégis felhívom, különösen korosztályos kollégáim figyelmét, először a motómra. Elgondolkoztató lehet az is, hogy „munkahelyi ártalomként” jelentkezhethet az, hogy a hét végén már esetleg kedve sincs újra kimenni a családdal együtt az erdőbe.

Utunk mentén csak az erdő és a táj esztétikai élményét élveznénk legszívesebben, de az erdőgazdálkodás valóságát és mélységét is érintjük közben.

Örülünk neki, hogy a hetvenes években épült Béke-kilátó helyreállítás, a tartóoszlopok cseréje megkezdődött. Lekerül róla talán a felelősségelhárító alibimegoldás, a „Felmenni életveszély!” tábla. (Ugyancs van Várhelyen is.) Ha már egyszer felépültek ezek a szép alkotások, akkor úgy ma is jutnia kell erre a területre annyi pénznek, hogy a felújítások, állagmegóvások elvégezhetőek legyenek.

El tudjuk képzelni, hogy milyen sziszifuszi munkát folytathatnak az üdülési rendeltetésű erdők gazdái, gondozói, hiszen az erdőt is elárasztja az agresszív igénytelenség, nyomában szemét, rombolás. Szomorú példáit láttuk ennek mi is. Várhelyen a kilátó villámhárítójának letépése, a zsindegy megbontása már akrobatikus, a fáról való leszállás előtti időket idéző ügyességet igényelt. A kelta sírkamra tetejének eltávolítása pedig a civilizálatlan barbár közösség öserejét mutatja meg újra. Ezeket az erőket mégis meg kell tudni állítani! Itt a keménységet, szigorot minden ép erkölcsi érzékű ember el tudja fogadni és támogatni.

Kénytelen vagyok egy kedvezőtlen szakmai benyomásról is beszámolni. Az Ultra-hegység Kőves-árokra dőlő nyugati oldalán, a piros jelzés mentén, nagy kiterjedésű EF, VF, B elegendő KTT-es állomány gyérítése után az erdő elretentő képet mutatott, különösen a tölgyeken keletkezett durva kezelési sebések miatt. Utalnom kell itt az erdővédelem alap-

jaira, az elsődleges károkokra, a fordócski kapukra. Anélkül, hogy maximalista elvont igénnyel lépni fel – mert tudni kell, hogy a visszamaradó fák minimális sérülése szinte kivédhetetlen a fakitermelési folyamatban –, azért hazánk legideálisabb klímájában, a Tanulmányi Erdőgazdaságnál – ha az elnevezést komolyan vesszük – még véletlenül sem fordulhat elő ilyesmi.

Talán megemlíthető még, hogy az erdészek munkáját az ilyen látványokon keresztül kedvezőtlenül ítélték meg a kívülállók is.

A konkrét helyszíntől eltekintve még néhány általános kérdés kapcsolódhat ide. Először az, ami a jelenleg alakuló erdővagyon-kezelő szervezetek, gazdaságok és a róluk leváló részek, a náluk vállalkozók munkakapcsolatát illeti. A csak profiúches, az erdőbe oda nem illő gépekkel betörő, a csak saját hasznát néző vállalkozó okozhat vissza nem fordítható károkat az erdőben. A jogi munkaszervezőkbe beépülnek-e követelményként a szakmai korlátok? Megkérdendő, hogy mennyire kidolgozott ezen károkozások ökonómiai értékelése? Kaphat-e ilyen segítséget a gazdálkodó most? Ez sürgős, újszerű feladatokat jelenthet a kutatás számára.

Általában az erdőállomány-értékelés problémája jelentkezik itt. Amikor majd időszakonként számba kívánjuk venni az erdővagyon értékét, az erdővel való gazdálkodást minősíteni akarjuk egy egységnél, akkor úgy érzem, igen nagy súlyt kell kapnia az erdővédelmi vonatkozásoknak, az erdő jelenlegi és jövőre kiható egészségi helyzetének, különösen az ember által befolyásolható erdő-egészségügyi mutatóknak. De azt hiszem, hogy itt már messzire mentem, ez már újabb menetet igényel.

Láttuk még, és dícsérem tudom az erdész-bányász barátság szimbólumaként a brennbergi búcsú napján, a technikai ifjúság és az erdőgazdaság által közösen helyreállított, aznap újra felavatott dr.Fehér Dániel-forrást, Görbehalom alatt. Az, hogy a víz éppen csak csöpögött belőle, érthetővé vált számunkra, mert augusztus végén többször csörgő avaron haladtunk.

Csuka Imre

Az erdőgazdálkodás mai céljai a német Sachsen-Anhalt tartomány készülő erdőtervényének terve szerint:

.....az erdőt gazdasági haszna és környezetalkotó jelentősége végett, amit különösen a természet háztartásának folyamatos teljesítménye, a klíma, a vízháztartás, a levegő tisztán tartása, a talaj termékenysége, a táj megjelenésének, az agrár- és infrastruktúra, valamint a népesség felüldülésének érdekében kifejti, meg kell őrizni területét, szükség szerint növelni és benne a rendszeres gazdálkodást tartamosan biztosítani kell.”

Az állami erdőre vonatkozó irányelveket a következőkkel vezeti be: „Az éveken át használati tervekkel meghatározott gazdálkodás után a jövőben természetközeli, az erdő sokrétű feladatainak megfelelő gazdálkodást kell bevezet-

ni. Állékony, ellenállóképes, fajokban és fakészletben gazdag, a természetes növekedési viszonyoknak megfelelő erdő a cél. Az ilyen erdő kedvező módon tesz eleget a vele szemben a fatermesztés, a sokoldalú védelmi rendeltetések állította követelményeknek. A természetközeli erdőgazdasággal az ökonómiai és az ökológiai követelmények eredményesen, más gazdasági ágak számára peldaadó módon egyeztetetők össze. Amellett ügyelni kell arra, hogy az erdőknek gazdálkodáson kívüli szolgáltatásainak is ára legyen. A fatermesztésnek és annak az alapulvnek az elhanyagolása nélkül, hogy a gazdaságosság elve az erdő immateriális szolgáltatásaira is vonatkozik, az erdő védelmi és üdülési rendeltetése kiemelt jelentőséget nyer.”

(DW 1993.2. Ref.: Jérôme R.)